

Távérzékelés, a jövő ígéretes eszköze

Ritvayné Szomolányi Mária – Frombach Gabriella

VITUKI CONSULT Zrt.

A távérzékelés segítségével:

- különböző magasságból, tetszőleges időben és a kívánt hullámhossz tartományokban készíthetők felvételek
- nagy kiterjedésű területekről, rövid idő alatt, nagy mennyiségű adat gyűjthető össze
- megfigyelhetők az emberi szem számára láthatatlan jelenségek
- nyomon követhetők a jelenségek állapotváltozásai

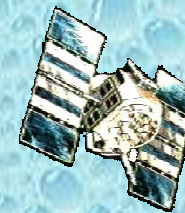
A távérzékelés előnyei

- a vizsgálat nincs hatással a megfigyelt tárgy állapotára
- érzékelők sokasága áll rendelkezésre a kívánt hullámhossz tartományoktól függően
- az eljárás során mérhető, fizikai adatok nyerhetők
- a kapott fizikai adatok komplex, térbeli információkkal rendelkező adatbázisokba rendezhetők

A távérzékelés alapja

Az elektromágneses sugárzás a Föld felszínéhez érve kölcsönhatásba lép azzal:

visszaverődik

elnyelődik

áthalad rajta
(pl. a vízen)

Arányuk függ a felszín anyagának típusától és állapotától.
A felszíni objektumok különböző spektrális tulajdonságúak.
Különböző tárgyak, felszíni formák másképpen reflektálnak a különböző hullámhossz-tartományokban.
A multispektrális adat-felvételezés ezen az elven alapul.

Az elektromágneses sugárzás

Forrása leggyakrabban a Nap.

**Passzív
távérzékelés**

Passzív szenzorok

Napból jövő és a felszín által visszavert, vagy saját kibocsátott sugárzás mérése – hatékonysága nagymértékben függ az időjárási viszonyoktól (*fényképezőgépek, multispektrális, hiperspektrális és termális szkennerek*)

Aktív távérzékelés

Aktív szenzorok

Az elektromágneses sugárzás forrása és az érzékelők egyaránt repülőgépen vagy műholdon helyezkednek el (*radarok, lidarok - távolságmérés*)

Az elektromágneses spektrum 1.

Az emberi szem számára az elektromágneses sugárzás színeképeinek (spektrumainak) csak egy része látható

rövid hullámhosszú tartomány < 400 nm
ultraibolya-, röntgen-, gammasugárzás

látható tartomány: 400 – 800 nm

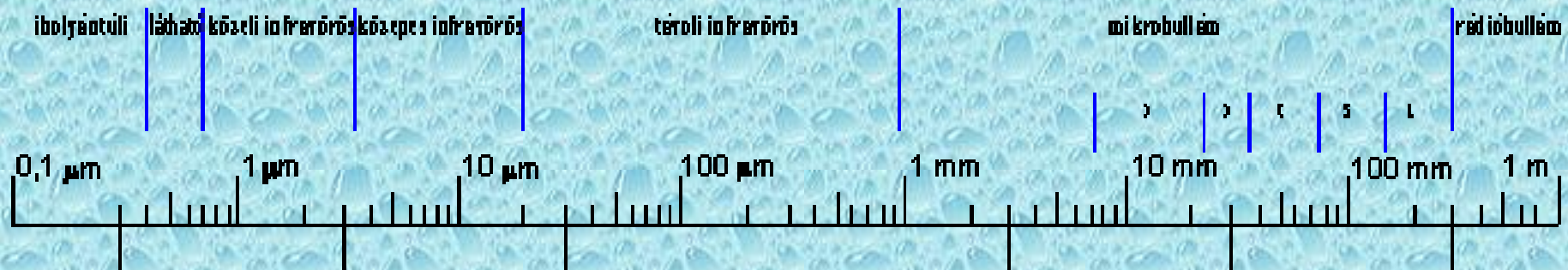
hosszú hullámhosszú tartomány: > 800 nm
infravörös-, mikro-, rádióhullámok

Az elektromágneses spektrum 2.

← **Visszavert napsugárzás** → ← **A Föld hősgárzása** →

TV-kamerák

infravörös rádióhullámok

mikrohullámú rádióhullámok és radar

hagyományos fényképezőgépek

FF infravörös bűnügyi és fényképező kamerák, több bűnügyi kamera

több bűnügyi kamera

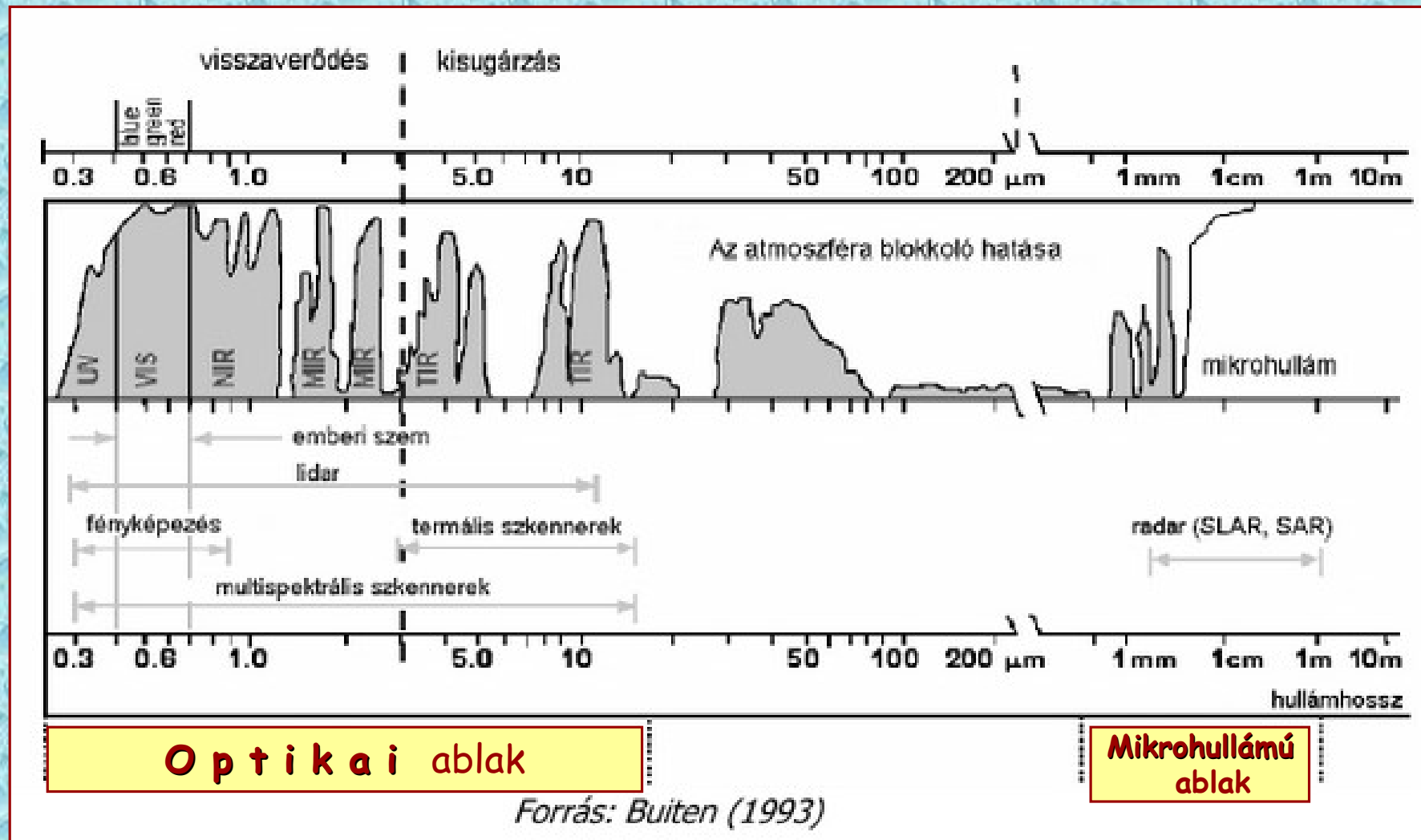
Az elektromágneses hullámok spektruma

Az elektromágneses spektrum 3.

Azon hullámhossz-tartományokat, amelyekben a légkör elnyelése minimális, **ABLAKOK** - nak nevezzük:

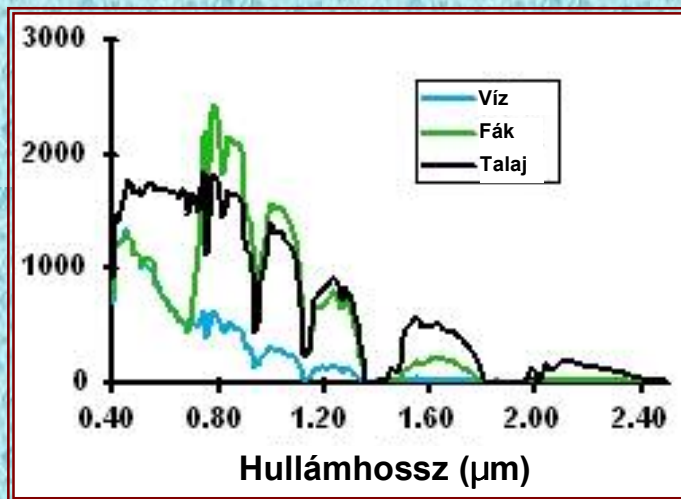

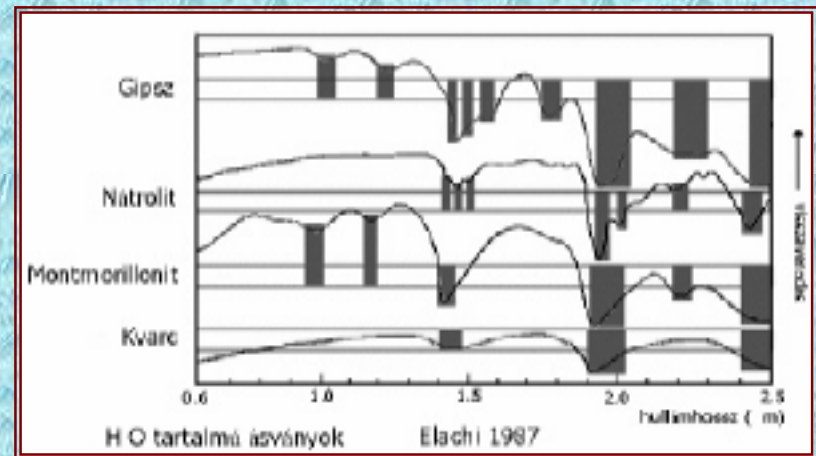
Spektrális visszaverődés

Grafikonos ábrázolásuk → spektrális visszaverődési görbék
A különböző anyagok, felszínek eltérő tulajdonságaikból adódóan más-más reflexiós görbékkel rendelkeznek:

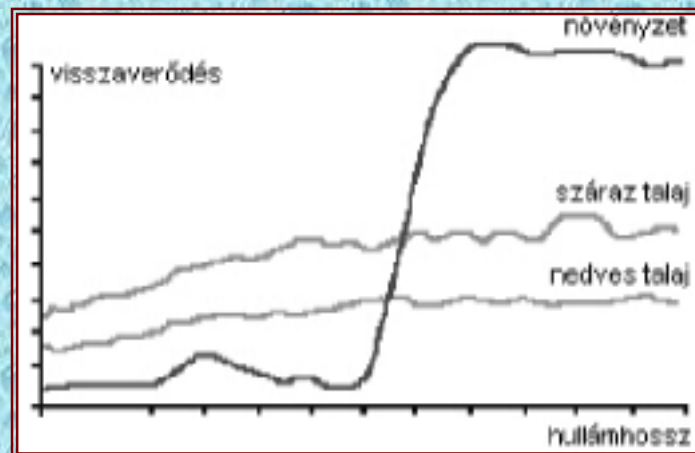
Víztartalom

Forrás: David Landgrebe

Felszínborítottság

Agyagásvány-tartalom

Forrás: Buiten, 1993

Légi hiperspektrális távérzékelés 1.

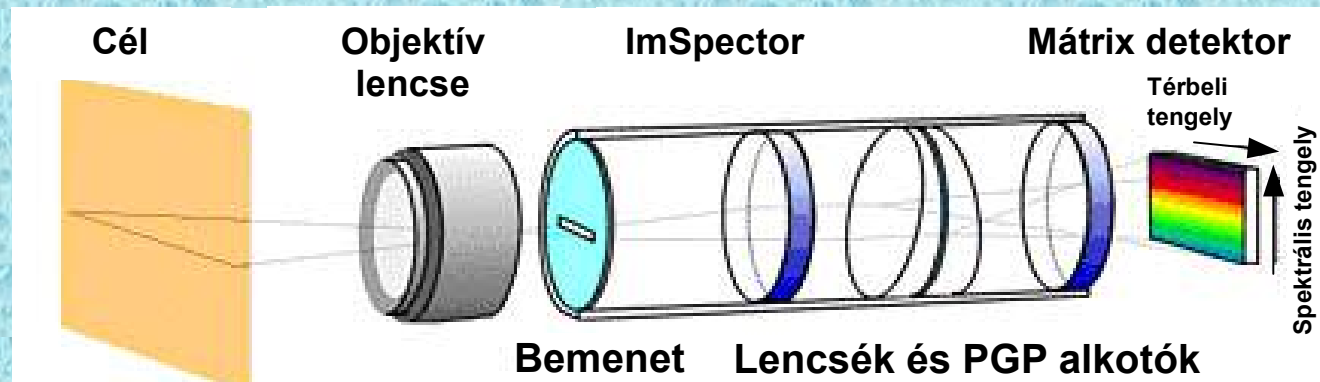
A multispektrális és hiperspektrális (HS) képalkotó technológiák a távérzékelés legfejlettebb generációi

Hiperspektrális szenzorok előnyei:

- Ma már több száz keskeny sávban mérnek (VIS 400-900 nm, NIR 900-1700 nm)
- A sávok szélessége ≤ 10 nm
- A sávok **folytonosak**, a felvételezés **folyamatos** hullámhosszon történik
- Nagyobb részük duál-kamerás (400-2400 nm) légi szenzor

A HS képalkotás a vizsgált minták térbeli és spektrális tulajdonságait rögzíti

Minta felületét végig „szkennelve” ➡ tároljuk a mátrix érzékelő által előállított képet

↓
képek kombinációja

„képi adatkocka”

↓
**HS információk
adattömbje**

Forrás: FVMMGI

MOKKA Konferencia, 2007. június 15.

Légi hiperspektrális távérzékelés 2.

Számítógépes
adatértelmezés

Előre meghatározott
kritériumok

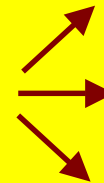
Spektrális osztályok
kialakítása
információk kinyerésével

RENDSZER TANULÁSI FOLYAMATA – **SPEKTRÁLIS ADATBANK**

Statisztikai
számítások

Matematikai
döntések

Információk
osztályokba sorolása
pixelenként

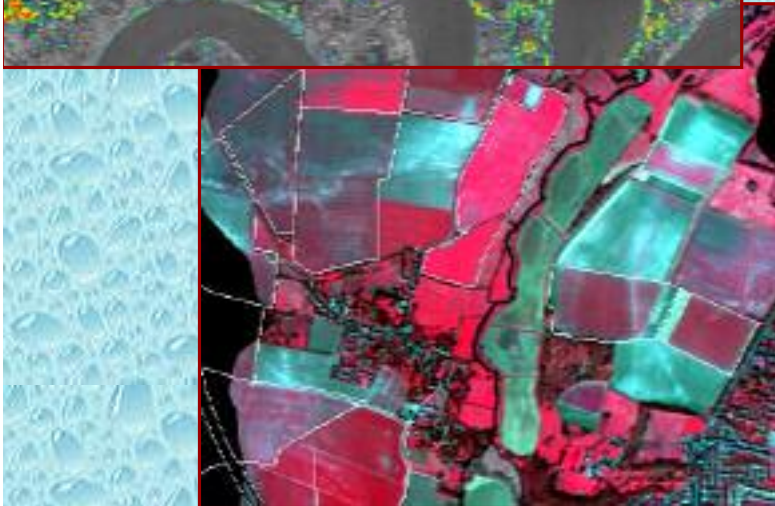
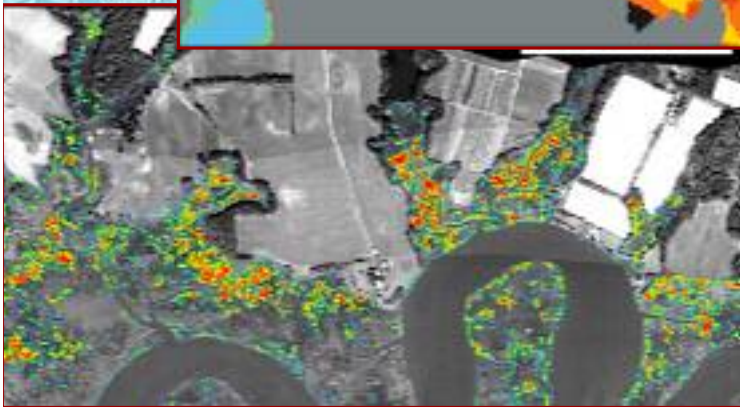
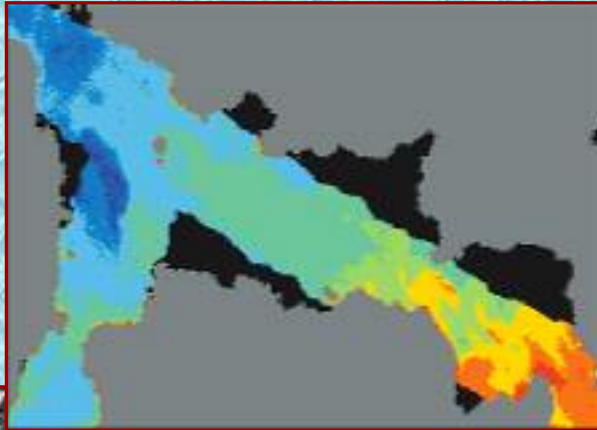
KIÉRTÉKELŐ SZOFTVER - **KLASSZIFIKÁCIÓ**

A rendszer a későbbiekben már képes „felismerni” a vizsgált objektumot.

Lehetséges alkalmazási területek 1.

A környezetvédelem – mezőgazdaság – ipar területén

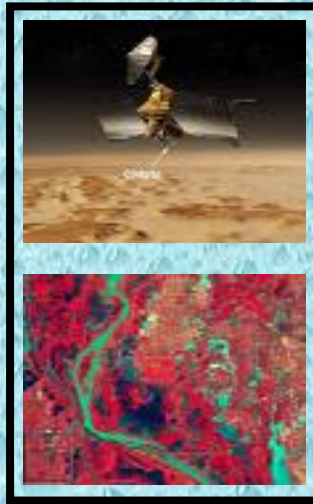
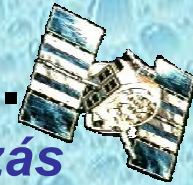

- Földhasználatok felvételezése
- Felszínborítottság detektálása
- Biomassza felmérése
- Felszíni vizek fitoplankton és klorofill-a tartalmának meghatározása (vízszennyezések, eutrofizáció)
- Növényi vegetációk állapotértékelése
- Talajfelszín, talajállapot felvételezése
 - nedvességtartalom
 - ásványi anyag összetétel
 - **szennyezések kiterjedése, típusa**
 - **remediációs beavatkozások hatékonyságának nyomon követése**
- Szilárd burkolatok, infrastruktúra állapotfelvétele
-

Lehetséges alkalmazási területek 2.

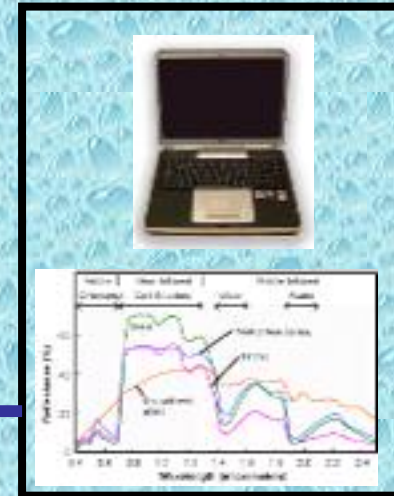
Komplex környezetvédelmi és mezőgazdasági alkalmazás

**Űr és légi
spektrális
adatok
megszerzése**

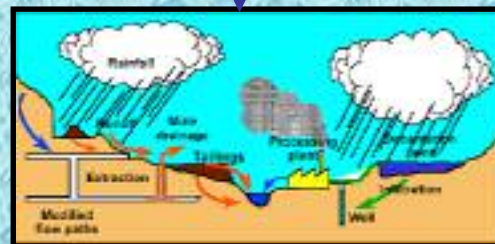
**Szennyezett terület
hiperspektrális
detektálása**

**Területre vonatkozó spektrális
adattáza kialakítása**

**Környezethez
tartozó adatok**

**Szennyeződés terjedésének
modellezése**

Köszönjük a figyelmet!